

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., an
3 fl., an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., an
an 9 frcs., an
4 frcs. 50 cm.

Fieca apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Focă biserică-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
odată 7 cr., a doua oară
6 cr., a treia oară 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește focă
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul V.

Blaș 21 Decembre 1895.

Numărul 51.

Orî — orî.

Adunarea generală a comitatului Albei inferioare ținută în 18 Decembre a. c., despre care publicăm un raport scurt în alt loc al foii noastre, este foarte instructivă nu numai pentru Românii din comitatul acesta, ci și pentru alții din alte comitate.

Ungurii, Sașii și Jidanii au alergat aproape toți la adunare. Ei s'au îngrijit chiar și de trenuri extra, ca să pôtă sosi dimineața în Aiud și să se pôtă reintorče în aceeași zi acasă.

Din contră Românii s'au arătat nepăsători față cu această adunare. Abia au participat din Blaș 7 inși, ér din alte părți 3 inși, adecă cu totul 10 membri.

Acăsta este o aparițiune, care se ivesce și în alte comitate locuite în majoritate preponderantă de Români. De aceea merită, să ne ocupăm puțin de ea.

Neputându-se validita în parlamentul țării, Românilor nu le-a mai rămas alt teren de activitate, de cât în comune și municipii.

Dacă ei vor neglija și în viitoriu, pe cum au făcut în trecut, acest teren legal, atunci este o absurditate a mai nutri și aspirațiuni politice în mijlocul poporului nostru. În cazul acesta a mai vorbi de partid politic românesc, de drepturi naționale înseamnă a ne amăgi pe noi inși-ne și a amăgi și pe alții.

Un popor numai atâtea drepturi are, câte își pôte validita cu hărnicia sa. Ér dacă aceia, cari sînt datorî a conduce, a lucra, a îndemna și ajuta participarea Românilor la viața publică politică, își perd timpul cu certe scârboșe pentru interese și mai urite, atunci cum putem spera, să se pôtă validita și Românii în viața publică a statului, în cât să se țină cont și de ei?

Dacă la adunările comitatense participă numai câțiva membri români, și mai totdeauna aceleași persoane, cum putem noi crede, că aceștia puțin la număr, huiduiți de tôte părțile, păgubiți în interesele lor materiale și morale, lipsiți de mijlocele unei lupte politice, nu-și vor perde mai pe urmă tot curajul, și că nu se vor convinge, că este mai bine a sta liniștit acasă, a-și cruța bănișorii adunați cu multă sudore, și a nu-și mai espune viitorul persecuțiunilor împreunate de comun cu luptele politice?

De aceea ni-se impune dilema, ca orî să facem politică cum se cade, orî să nu facem nici o politică, dacă nu sîntem harnici de ea.

Este timpul suprem, să constatăm puterile, de cari dispunem, să le adunăm în șiruri închegate, și să vedem, dacă este speranță de a ne puté validita măcar pe terenul comunal și municipal?

Acăsta ar trebui să o facă în prima linie cei ce se girază de conducători ai poporului român, cărora le-am pus și le punem la dispoziție mijlocele de

lipsă. Dacă dînșii nu vor iniția și realisa acăsta organizare generală, dacă nu sciū da luptelor noastre politice o direcțiune sănătosoșă și reală, dacă mijlocele, de cari dispun, nu le folosesc spre a-i mișca pe toți la o luptă rodnică, atunci să ne-o spună acăsta franc, ca să scim, de ce să ne ținem, și să facem fiecare, cum ne taie capul.

Este dureros a scrie acestea, dar și mai dureros este a vedé pe unii și pe alții umblând preste tot locul, nu pentru a organiza partidul național, ci spre a nutri și în mijlocul poporului spiritul de facțiune și interese egoistice, care s'a incubat între cei ce se numesc conducători politici ai Românilor.

Dar să lăsăm la o parte aceste lucruri neplăcute și să ne cugetăm la organizarea alegătorilor români din comitatul Albei inferioare.

În 28 Decembre 1895 se va ținé o nouă adunare generală în Aiud spre a alege pe oficialii comitatului.

Ar fi decî bine, ca în ziua aceea toți membrii români ai congregațiunii să se afe în Aiud, nu pentru a-și validita voința lor, în ce privește alegerea oficialilor, căci spre acăsta ei sînt încă prea puțin, ci spre a se înțelege cu privire la alegerile, ce se vor ținé în 27 Ianuariu n. 1896 în cercurile Blaș, Ighiū, Zlatna, Vingard și Vizocna, căci dacă nu ne vom înțelege de timpuriu asupra acestei cestiuni și a altora de importanță mare,

Feuilleton.

Teme matematice.

Iubite domnule Redactor!

Concede-mi, să mă mai mestec și în matematică.

Din articolul „Politică și Religie” publicat în nrul 132 al „Telegrafului Roman” estrag următoarele date:

Românii uniți „merită cel mai mare dispreț și atributul de om cât se pôte de necult”.

Unitul e „un membru stricacios pentru poporul, din care face parte”.

„Missionarii romano-catolici interni” români „sînt cele mai perverse ființe de pe lume”.

Ei sînt „indiviđi ticăloși”.

Ei sînt „cele mai perverse ființe din lume, fiindcă de când există istoria, numai rău au produs”.

Ei sînt „români slabi de ânger” și „exclusiv materialisti”.

Ei sînt „dușmanii” poporului „ortodox”, pentru că îi „pregătesc curse miserabile”.

Ei sînt „omeni periculoși”.

Cei ce cutéză a le ținé ore cum parte, sînt „lăpădături confesionale”.

Rugăm pe dñii dela „Tel. Rom.”, ca din cele ce au înșirat dlor aci credincioși principului „Wie der Schelm ist, so denkt er”, să binevoescă a calcula acum mărimea cubică a omeniei și cinstii sale proprii.

Tot din același articol fulminant am mai estras și datele, ce urméză:

„În cestiil subiective convingerea e posibilă numai la indiviđi ticăloși, cari umblă după creștari!”

„Unii dintre aceștia români slabi de ânger și exclusiv materialisti s'au înrolat în banda misionarilor romano-catolici interni! Se înțelege ér exclusiv numai pentru creștari, și ér pentru creștari!”

„Ca să pôtă înse căpeta mai mulți creștari dela papa în calitatea lor de misionari romano-catolici, ei au călărit și călăresc pe calul de bătae al naționalismului.”

„S'au făcut și se fac martiri naționali, nu ca să scape nația de sub asupriri, nu ca să câștige drepturi naționale, ci: — să pôtă cere creștari mai mulți dela papa pentru răspândirea romano-catolicismului între românii ortodoxi.”

„La 1700 o mână de omeni s'au făcut romano-catolici pentru creștari.”

„În 1895 o mână de omeni cultivă romano-catolicismul și petrec cu săptămăunile în Roma tot pentru creștari.”

„Intorče spatele unui poreclit archimartir, care — pentru creștari petrece și în Roma!”

După tôte acestea rog pe dñii dela „Tel. Rom.”, să-mi spună, dacă ei cred bazaconiile, cari le-au cuprins în citatele acestea imprumutate din fulminantul articol „Politică și Religie”. Dacă da, atunci îi mai rog, să-mi spună, că acei „indiviđi ticăloși”, acei „români slabi de ânger și materialisti”, cari „s'au înrolat în banda misionarilor romano-catolici interni” și „călăresc pe calul de bătae al naționalismului”, acei „martiri naționali, nu ca să scape nația de sub asupriri”, acea „o mână de omeni” din „1700” și ceealaltă „mână de omeni” din „1895” câți solda, — căci pe la Roma creștarii nu umblă, — câți solda ar fi trebuit să primescă, dacă ei toți laolaltă ar fi căpătat dela Papa atâția creștari, cu câte mił de floreni au trebuit preoții și protopresbiterii români „ortodoxi” să-și cumpere dreptul de a-și mulge și tunde turmele?

atunci putem fi siguri, că preste tot locul va isbuti lista, ce se va impune prin organele administrative, ér nu aceea, pe care o doresc Românii.

Am dori, ca să nu ne întorcem și dela adunarea din 28 Decembre cu des-amăgirea, cu care ne-am întors dela cea din 18 Decembre, și după succesele mici, ce le-am dobândit până acum, să nu urmeze o totală defută pentru cauza Românilor din acest comitat.

Enciclica patriarhului de Constantinopol îndreptată în contra silințelor Sfintiei Sale Leo XIII a apărut. Într'insa se propun două greșeli fundamentale. Cea dintâi e presupunerea de totului tot neîndreptătită, ca și cum Sfintia Sa ar trece cu vederea diferența de dogme, numai să se recunoască primatul scaunului episcopesc al Romei. A doua greșelă eretică, care trece asemenea unui fir prin întregă epistola patriarhului, se poate cuprinde în următoarele: „Adevărurile evangelice nu admit nici un progres, și de aceea biserica în calitate de păzitoare lor, de cumva vre să merite acest oficiu, trebuie să se păzescă în nestrămutare perpetuă.”

Greșelia cea dintâi nu are lipsă de combatere. Papa Leo XIII ca și antecesorii săi n'a vorbit despre admisibilitatea vre unei diferențe dogmatice în sinul bisericii lui Christos, ci a zis numai, că diferența riturilor e admisibilă, ba chiar de dorit. Érá cu greșela a doua vom avé de a face la timpul său în „Minciuni istorice și diferite alte minciuni”.

Îmbucurătoriu poate înse să fie pentru orî care membru credincios al bisericii catolice, că și în lumea răsăritonă se mai aude câte o voce, care să afe ceva bine în silințele Sfintiei Sale. „Nowoje Wremja” scrie între altele: „După priceperea noastră congrese religioase ar servi spre împrăștierea de prejudețe, spre deșteptarea unei dispoziții frățesci între națiuni, și poate că ar conduce la unire religioasă. Ideea acesta a reunirii înainte de asta cu 25 de ani era încă așa zicând necunoscută, pe când acum se fea pretutindenea în socotință serioasă și stă în

primul plan al interesării. Noi trebuie să salutăm cu bucurie orî ce paș, care se face în direcția acesta. Noi nutrim convingerea firmă, că reunirea în credință e o adevărată necesitate, și că silințele cele ce se fac în privința acesta, mai curând orî mai târziu își vor aduce ródete sale.”

Convingerea noastră nu e, că congresele religioase interconfesionale ar fi calea potrivită, pe care creștinii să ajungă la reunire în credință. Dar cu toate acestea e îmbucurătoriu, că în sfârșit se aude și din „ortodoxa” Rusie o voce, care să recunoască necesitatea acestei reuniri. Firesce că Rusia oficioasă nu se gândesce la atari încercări pacifice de a reuni pe creștinii cei de diferite confesiuni: ea, până unde-l ajunge brațul și arma, scie să realizeze reunirea acesta, fără de a mai întreba pe ómeni, dacă le convine unirea cu biserica „ortodoxă” orî nu, ci alungă pe preoții catolici, ocupă bisericile catolicilor cu forță armată, introduce în bisericile acestea preoți „ortodoxi”, mână cu forță armată pe catolici la cultul cel „ortodox” și — unirea e gata.

Congregațiunea comitatului Albei inferioare. — În 18 Decembre n. a. c. s'a ținut adunarea generală a comitatului Albei, care s'a ocupat mai cu samă cu alegerea diferitelor comisiuni. În comisiunea permanentă de 60 au fost aleși și 7 Români: Dr. Augustin Dumitrean, Ales. Filip, Nicolaș Florescu, Dr. Vas. Hossu, Iuliu M. Montani, Ioan M. Moldovan și Dr. Ales. Pop. În comisiunea cenzurătoare a fost ales I. M. Moldovan, în cea sanitară Dr. Ales. Pop, în cea statistică Dr. Ales. Grama și Dr. Augustin Bunea.

Discușiune a fost mai cu samă la punctul 3 din program, unde s'a prezentat raportul comisiunii verificătoare și cenzurătoare despre rezultatul alegerilor de membri ai congregațiunii îndeplinite în 14 Novembre a. c. Comisiunea cenzurătoare nu a luat în considerațiune apelațiunile înaintate din partea Românilor în contra hotărârii comisiunii verificătoare, care anulase alegerile Românilor în mai multe cercuri. De aceea comisiunea permanentă a propus, ca în cercurile Biaș,

Ighiă, Zlatna, Vingard și Vizocna să se facă alegeri nouă în 27 Ianuariu n. 1896.

Față cu această propunere Dr. Augustin Bunea a vorbit cam următoarele:

Nu voesc să critic hotărârile comisiunilor verificătoare și cenzurătoare, prin cari s'a anulat alegerile în cinci cercuri electorale, de órece de competența adunării generale după lege se ține numai aceea, ca să dispună alegeri nouă în locul celor anulate, fără a fi îndreptătită a judeca, dacă corect sau necorect au hotărît comisiunile amintite.

Fiindcă înse pentru prima óră se întimplă, ca în comitatul nostru să se anuleze de odată alegerile în cinci cercuri electorale, cred, că este datorința adunării generale a se ocupa cu această aparițiune neobicinuită și a face dispozițiuni, ca aceea să nu se mai repețescă în viitoriu.

Primul motiv, pentru care s'a anulat alegerile din cestiune, este, că acelea s'a întrerupt pe timpul prânzului. Nu vreū, să critic acest motiv. Trebuie înse să atrag atențiunea onorabilei adunări generale la aceea, că §-ul 39 din articolul de lege XXI din 1886 numai atâta spune, că alegerile să se începă la 9 óre dimineța și să se termine la 4 óre după amezî, și numărarea voturilor, întru cât ar fi cu putință, să se facă în aceeași zi. Astfel legea, care nu zice nicăiri, că votarea trebuie să dureze neîntrerupt (folytonosan), nu fea președintelui și membrilor de încredere dreptul de a mânca macar odată în aceea zi pe la amezî, și nici nu l poate lua, căci acela este un drept și chiar necesitate naturală. De aceea vedem, că în trecut cu ocaziunea tuturor alegerilor ținute sub presiunea bărbaților celor mai cunosători de legi, cum este domnul vicecomite, protopretori și alții, s'a suspendat votarea pe timpul prânzului, fără ca din acesta să se facă cas de nulitate.

Fiindcă înse comisiunea verificătoare și cea cenzurătoare acum interpretază legea în contra praxei de mai înainte, nu rămâne alta de făcut, decât ca dl vicecomite să dea ordin și instrucție președinților și bărbaților de încredere, ca cu ocaziunea proximelor alegeri nici să nu mânănce, nici să nu-și împlinescă alte lipse naturale, ca nu cumva

Cardinalul Melchers.

†. 15 Decembre 1895.

Paul Melchers s'a născut în Münster în 6 Ianuariu 1813. Tatăl său a fost comerciant și s'a distins dimpreună cu soție-sa prin religiozitate între patrioții săi cei credincioși bisericii catolice. Fiul lor Paul după terminarea gimnasiului s'a dedicat carierei iuridice și absolvând cursul iuridic la universitatea din Bonn a intrat în serviciul justiției ca auscultator și mai apoi ca referendar. În 1838 puternica mișcare catolică, ce s'a născut atunci în părțile Renane, îl înduplecă, să-și părăsescă cariera iuridică începută și să se dedice serviciului bisericii. Se duse la München spre a studia acolo teologia. La un an după aceea se întorse acasă și intră în seminariul din Münster, érá în 1841 în 5 Iuniu, ziua s. Bonifațiu, primi ordul preoției.

Mai întâi a lucrat pe cariera sa cea nouă în parochia Kaltern în calitate de capelan. De acolo a fost chemat în seminariul din Münster ca subregens, apoi ajunse tot acolo în oficiul de regens, érá mai apoi ajunse vicar general și purtă acest oficiu până în anul 1857. Atunci prin convențiunea dintre Piu IX și regele Georgiu IV de Hanovera s'a hotărît mai ales la stăruierea ministrului Windthorst reînființarea diecesei de Osnabrück

intemeiate încă de Carol cel Mare. Piu IX a preconizat de episcop al acestei diecese pe Paul Melchers. Meritul cel mai de frunte al noului episcop a fost restabilirea raporturilor bisericești ordinate și reînflorir-a vieții catolice în diecesă, pe cum și în misiunile nordice (Danemarca, Schleswig-Holstein, Lauenburg, Mecklenburg, Lippe-Schaumburg, Hamburg, Bremen și Lübeck), cari încă s'aū conerecut conducerii episcopului de Osnabrück. Melchers a fost cel dintâi episcop, care după așa numita reformațiune a administrat sfântul mir în Danemarca.

În 8 Ianariu 1865 episcopul Melchers a fost numit arhiepiscop de Colonia. N'a putut înse să se bucre multă vreme de raporturile pacifice, bine ordinate din Prusia, cari le-a amintit regele Wilhelm I, când noul arhiepiscop i-a prestat în Berlin de odată cu arhiepiscopul Ledochowski de Posen jurămintul de fidelitate. La câți-va ani după aceea a erupt nefericitul Kulturkampf și a lovit cu asprime deosebită pe acel bărbat, care ca arhiepiscop de Colonia și ca senior al episcopilor prusiani a stat în fruntea mișcării catolice glorioase de pe acel timp plin de suferințe pentru biserica catolică din Germania. De repețite ori a fost acusat arhiepiscopul Melchers cu călcarea faimóselor legi de Maiu, legi injurioase pentru bi-

serica catolică, și în urma acestor acuze a fost ostndit și pedepsit cu amende, cari s'aū scos pe calea execuției, érá în sfârșit în 31 Martiu 1874 a fost arestat. Șese luni a petrecut acum cel dintâi principe bisericesc al Prusiei în temniță ordinară. În matricula temniței el a fost indus ca: „Paul Melchers, impleitoriu de paie.” Firesce că în urma acestei tractări brutale, în care s'a împărțășit arhiepiscopul de Colonia, iubirea și reverința diecesanilor, a tuturor catolicilor din Germania și a întregii bisericii catolice față cu el a trebuit să se potenteze. După șese luni Melchers a putut să părăsescă temnița, dar acum puterea lumescă l-a declarat de destituit din oficiu și l-a esilat. Cu inimă sângerândă, dar cu curaj neînfrânt și-a părășit acum arhiepiscopul patria și a mers în esil în Holanda. Biserica firesce că nu l-a privit de destituit, și de aceea el a continuat nouă ani din esil după puțină guvernarea arhidiecesei sale, și turma lui i-a dat doveđi mișcătoare despre alipirea și fidelitatea sa.

Zădarnice au fost toate rugărite diecesanilor lui și ale catolicilor din provința Renană îndreptate cătră regele pentru a se concede iubitudii arhiepiscopului rentórcerea în diecesă. Nici chiar după ce se prohodise Kulturkampful, n'a succés silințelor Papei Leo XIII, să-i esoperze concesiuinea aceea. Paul Merchers

să se suspendeze votarea și să se dea ansă la anularea alegerilor. (Claritate generală.)

Un alt motiv, pentru care s'au anulat alegerile în cinci cercuri, este acela, că ziua de alegere nu ar fi ajuns la cunoștința tuturor alegătorilor, și că numărarea voturilor s'ar fi început în unele locuri înainte de 4 ore.

Nu voesc, să critic nici acest motiv. Observ înse, că legea numai atâta zice, că numărarea voturilor să se termine după putință în aceeași zi, dar nu opresce pe președinte, să nu începă numărarea și înainte de 4 ore, ér acolo, unde numărarea s'a început înainte de 4 ore, scîi pozitiv, că ori cine a putut vota până la 4 ore și a și votat, pe cum eî însu-mi m'am convins d. es. în Blaș, unde am fost de față.

Ér dacă ziua de alegere n'a ajuns la cunoștința alegătorilor, acésta nu este vina lor, ci a organelor administrative, cari dătoare au fost, să notifice de timpuriu acea zi, să nu facă pe bieții alegători, ca acum în timp de iernă, prin ninsóre și ger să alege a două oră la urnă pe drumurile cele nespuse de rele ale comitatului nostru, numai pentru că organele administrative nu și-au împlinit datorița, și pentru că cei chemați nu au ținut legea așa, pe cum o interpreteză acum comisiunile verificătoare. Nu ne este iertat, domnilor, ca pe alegătorii, cari și-au împlinit în ordine datorițele cetățenesci, să-i espunem la strapații, pierdere de timp, frig, ger și să le periclităm chiar și sănătatea.

Alcum este cert, că alegătorii au știut de timpuriu, că în 14 Novembre se vor ținé alegerile. Despre acésta am doveđi în mână, cari arată, că alegătorii au știut și mai mult, de cât ar fi trebuit și ar fi fost iertat să scie. Un notar, din némul Sasilor, a notificat primarilor din cercul său pe cei ce au drept de alegători în respectivele comune, înse fiind Sasul om circumspect și prudent a mai adaus în scrisóre, „că numai hele să vină, cari zic cu noi, dar hele, cari nu zic cu noi, să nu vină“. (Claritate generală.)

Éta dar, domnilor, că alegătorii au avut mai mult de cât ar fi trebuit cunoștința despre ziua alegerii. Dar ca să nu se mai

pótă zice, că nici proximele alegeri n'au fost cunoscute alegătorilor de timpuriu, eă cer, ca dl vicecomite să-și împlinescă datorița, ce o are conform paragrafului 34 din legea citată, și să dea ordin notarilor, să nu mai scrie la primari, că numai „hele să vină, cari zic“ cu cei dela putere, ci să vină cu toții, pentru că toți au drept a vota, ér votarea să se facă în libertate deplină și după conștiința fiecărui alegătoriu, chiar și când s'ar întâmpla, ca unii să voteze în contra candidaților impuși de cei dela putere.

Acéstea mî-am ținut de datorița a le accentua în interesul alegătorilor și al libertății, ce le-o garantează legile patriei.

Adunarea generală a hotărît, ca în cercurile Blaș, Ighiu, Zlatna, Vingard și Vizocna să se țină alegeri nouă în 27 Ianuariu n. 1896, ér alegerea oficialilor comitatensî să se facă în congregațiunea comitatensă, care se va ținé în Aiud la 28 Decembre n. 1895.

Revistă bisericească.

Roma.

Colegiul cardinalilor și-a perdut pe unul dintre cei mai distinși membri ai săi, pe cardinalul Melchers, care în urma unei aprinderi de plumăni a repausat în 15 a. c. în etate de 82 ani. Cardinalul Melchers a fost German de nascere și în Germania a și lucrat cu zel neobosit pentru înflorirea bisericii. Pentru apărarea bisericii ca arhiepiscop de Köln a fost pedepsit de 9 ori în bani, cari bani totdeauna numai prin execuțiune s'au scos. În 1874 a fost condamnat la închisóre și la 31 Martie 1874 a fost și escortat de către poliție în temnița ordinară din Köln, unde a suferit 6 luni. Alungat din scaunul arhiepiscopesc și esilat din patrie s'a retras în Holanda și apoi în Roma, unde a fost primit cu bunăvoință și mai târziu a fost creat cardinal.

În 16 a. c. s'a serbat cu mari solemnități în Roma aniversarea de un pătrăru de veac, de când Papa Piú IX a declarat pe s. Iosif de patron al bisericii catolice.

Germania.

Consiliul federal, care întârzie a se pronunța asupra reintórcerii Iesuiților în provinciile imperiului german, a declarat încă în anul trecut, că Redemptoriști și părinții din congregațiunea Spiritului Sfint nu aparțin congregațiilor iarudite cu societatea Iesuiților. În virtutea acestei declarațiuni guvernelor provinciale le stă în voe a concede, ca să se așede în diversele proviuțe Redemptoriști și membri de al congregațiunii Spiritului Sfint. Abia acum, când socialismul internațional și anarchismul amenință tronurile și ordinea de stat esistentă, au permis guvernele provinciale, să se așede pe la unele orașe membrii congregațiilor amintite spre a vindeca prin mijlócele religiunii bóla, de care suferé societatea în Germania.

Franța.

În desbaterea budgetului venind rîndul la poziția de 100.000 frcs pentru ambasada franceză de lângă Vatican, socialistul Sembat a propus ștergerea

acestei poziții. Goblet deși votéază poziția, totuși propune, ca să se pásescă odată hotărît pentru despărțirea bisericii de către stat. Tot odată aduce înainte, că din incidentul predării biretelor la noii cardinali francezi s'a aranjat în Elysée o capelă, ce nu s'a întâmplat mai înainte, éră cardinalul-episcop de Autun în vorbirea sa a zis: „Pacea statului atîrnă dela pacea bisericii, dela domnia lui Dumnezeu în conștiință și dela domnia principiilor creștine în legi. Acésta e unica noastră sperare și scăpare față cu apucăturile și tendențele astute ale barbariei moderne, care țintesce la introducerea unui ord social nou, vrënd să rēstórne civilizațiunea creștină.“ La atari vorbiri trebuie să li-se pună capet odată, — zice oratorul. — Ministrul-președinte n'a aflat nimic vătémător în vorbirea cardinalului. Poziția pentru ambasada de lângă Vatican s'a votat.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Casa magnaților în ședința din 14 a. c. a pertractat și primit budgetul provisor pe lunile Ianuariu—Martie 1896.

Contele Zay Adolf face imputări guvernului, că nu pórtă grije de interesele agrare. În cestiunea acésta oratorul așteptă îmbunătățiri numai dela formarea unui partid parlamentar cu program agrar. Constată, că în urma schimbărilor introduse prin nouéle reforme e just, ca biserica protestantă să se împărtășescă de ajutoriu dela stat.

Contele Zichy Nándor urgiteză vindecarea miseriilor agrare spre binele proprietarilor și al poporului. Guvernul se laudă neîncetat cu încrederea poporului, dar în reformele bisericesci întrebă-a pe popor? Său dórá încrederea se manifestă prin alegerile aranjate de guvern, cari sînt o rușine pentru lumea cultă?

Bánffy a fost gata cu răspunsul cu privire la alegeri zicënd, că scirile răspândite sînt unilaterale și nefundate. A mai zis, că partidele opoziționale numai de personalități se ocupă în dietă, și pentru aceea nu s'a putut vota până acum budgetul.

După acéstea s'au primit fără desbatere proiectele despre recrutare, despre baterea alor un milion de coróne la mileniă și alte proiecte de legi de mai puțină importanță.

Dietă a fost convocată pe 16 a. c. la o ședință estraordinară, în care s'a comunicat primirea proiectelor de legi din partea casei de sus. Președintele a mai adus la cunoștința dietei, că baronul Eötvös Loránd, fostul ministru de culte, și-a depus mandatul de deputat al cercului Körmend, și că la Girált s'a ales deputat Kőszeghy, éră la Stomfa Latkóczy Imre.

Pentru renoirea pactului vamal și comercial cu Austria au călătorit la Viena ministrii ungari de finanțe și de comerciú.

Austria.

Rutenii din Galiția, ne mai putënd suporta jugul egemoniei polone și mai ales revoltați prin abuserile electorale

s'a jertfit deci pe sine însuși pentru a face cu puțință închierea păcii bisericesci-politice în Germania. Papa Leo XIII îl dispensă dela oficiul lui de arhiepiscop de Colonia, dar onoră meritele și virtuțile lui cu aceea, că în 1885 îl creă cardinal și-l adoptă astfel în senatul cel mai înalt al bisericii chemându-l cu o cale la Roma. Zece ani a fost Melchers podóba colegiului cardinalilor distingëndu-se cu înțepciunea și virtutea sa și lucrând și în Roma neîncetat pentru interesele bisericii catolice din Germania. Se zice, că nici odată nu a ieșit din gura lui vre un cuvint de tânguire asupra amărăciunilor, cari l-au fost partea pe timpul Kulturkampfului.

Acum Melchers nu mai petrece între cei muritori. O aprindere de plumăni l-a curmat firul vieții, al unei vieți bogate de virtute și merit, bogate de suferințe, dar bogate și de iubire și de mângăiare. În jale adâncă și în dragoste recunoscătoare deplânge poporul catolic al Germaniei mórtea acestui arhieru nobil, care de pe patul său de mórte a putut să reprivescă la 54 de ani de activitate cu adevérat apostolescă de preot, episcop, arhiepiscop și cardinal. Cu tot dreptul vor pune pe cosciugul lui frunze de finic, simbolul confesorilor și martirilor.

din urmă, au căutat mângăere și dreptate la treptele tronului. O numărösă deputațiune compusă din toate clasele poporului rutean s'a dus la Viena spre a fi primită în audiență și a înainta Monarchului un memorandum. Monarchul a și primit Lună pe 9 membri ai deputațiunii și a primit și memorandumul cu observarea, că tânguirile cuprinse în memorandum se vor examina, și dacă sînt motivate, rēul se va îndrepta. Dar totuși nu pōte lăsa neamintit, că un mare număr al preoțimii chiar atunci părăsesce cetatea Lemberg, când se reîntōrce acolo ca cardinal mitropolitul Sembratowicz. În fine mai observă, că e prea mare numărul celor din deputațiune, ceea ce costeză prea mult și pare a fi o demonstrație necuviinciosă. Rutenii cer în memorandum, ca Monarchul să trimită în Galitia un comisar guvernial spre a constata abuzurile, și pe baza celor constatate să disolve dieta actuală și să dispună alegeri nouă. Tōtă presa din Viena se ocupă de audiența Rutenilor.

În ședința din 17 a c. a Reichsrath-ului deputatul Lueger combate pactul cu Ungaria, ca păgubitoriu pentru Austria. El, când combate Ungaria, nu are în vedere pe adevărații Magiari, cari în Ungaria cea jidovită sînt tot așa de apesați ca și celealalte naționalități. Liberalul Suess arată, că fără pactul cu Ungaria Austria ar perde piațele pentru produsele industriale, eră Ungaria pentru cele agrare, trăgēnd folos numai străinătatea.

România.

Regele a deschis în 19 a c. camera și senatul, întrunite acum întăia oră după alegerile conduse de guvernul actual. În discursul tronului regele anunță reformele interne, cari vor avē să se tracteze. Ce privește politica esternă, accentuează, că raporturile României cu toate statele sînt amicabile.

Anglia.

Evenimentele din Orient sînt acum cestiune secundară pentru politiciii englezi. Ei au de lucru cu Americanii, cari sînt cam încăpăținați. Neînțelegerile escate între Anglia pentru regularea granițelor din Guyana au dat ansă Statelor Unite din America de Nord, să se amestece în afacere. Guvernul american a propus, ca în cestiunea cu Venezuela Anglia să se supună la judecata unui arbitraj american. Președintele Statelor Unite Cleveland a și cerut dela congres suma de lipsă pentru compunerea comisiunii de arbitraj. Poporul englez s'a simțit ofensat prin propunerea guvernului din Statele Unite și nu voesce, să scie de nici un arbitraj, când e vorba de drepturile sale. Conflictul cu Venezuela a provocat, cum se vede, conflict între Anglia și Statele Unite. Urmările încă nu se pot prevedē.

Turcia.

Sultanul de nouă a promis, că va introduce reforme, prin cari se declară de egal îndreptățite toate popōrele și confesiunile din imperiul lui și se garantează siguranța persoanei și a averii. Atari

reforme se promit ușor în Turcia, dară se fac cu greū, căci ele provocă fanatismul musulman. Și dacă se vor da reformele sub presiunea puterilor europene, ele vor rămānē în mare parte numai pe hârtie. Turcii preste tot nu se pot împăca cu idea, ca și creștinii să aibă drepturi egale cu ei.

Prin o nouă iradē sultanul ordinēază, ca cei ce pōrtă arme, să fie trași înaintea tribunalului marțial. Cu toate acestea bande înarmate prădeză mai multe ținuturi de ale Turciei din Asia și Europa. Pe Creta de nouă s'au întimplat conflicte între Turci și Greci. Agitația este nutrită din Grecia.

Correspondințe.

Gurariului în 7 Decembre 1895.

(Fine.)

Școla gr. cat. din Gurariului din timpuri vechi s'a ținut în o odae din edificiul comunal ca și cea gr. or., ba chiar și învățătorul gr. cat. ședea în o chilie din acest edificiu, și acēsta pānă în anul de față o am folosit în continuū neconturbați. În anul acesta înse prin conclus ni-s'au luat, și înainte de a se aproba conclusul reprezentanței comunale, numai decāt s'au dat în folosința școlii gr. or.; chiar și băncile, masa, tabla neagră, scaunul învățătorului, cari sînt ale nōstre, încă le-au dat gr. orientailor. Pretura a dat ordin amēsurat legii, ca pānă la decidera finală a acestei cauze să rămānă statul quo, înse înzădar, căci notarul comunal a zis publice în cancelaria comunală în fața mea și a părintelui Ioachim Muntean: „Dumnezeu să se scobōre din ceriū, să-mi poruncēscă, și în școlă nu vē las.“ Astfel de blasfemii și sudăimii aude destule bunul nostru popor în cancelaria comunală. Cumeă acēstă sală în 1 Oct. st. n. a fost încuiată, mă provoc la primarul comunal, care mi-a spus în acēstă zi, că ei se țin de conclus și nu o descuie. Școla gr. or. mai regulat s'a început numai în 21 Oct. n., și totuși părintele Manta cutēză a zice în public, că din 1 Oct. a fost ocupată cu mai mult de 70 elevi gr. orientali.

Fiindcă părintele Manta afirmă, că după constatarea oficiōsă a mea în anul trecut ar fi fost numai 25 copii gr. cat. obligați la cercetarea școlii de toate zilele, îl rog, să dea publicității acea scriptă sau acel conspect oficios al meū, ceea ce știū, că nu o va putē face nici odată. Nu, pentru că, după cum am afirmat în nrul 230 al „Tribunei“, copii gr. cat. obligați la școlă sînt 82, și anume 47 ficioiri și 35 fete. Cine nu crede și are voe, să se convingă, facă bine, ostenēscă pānă la mine, și să vadă din matricula botezaților, că adevēr am spus și susțin.

Mai departe părintele Manta trage la îndoelă progresul dovedit în școlă gr. cat. Ajunge înse, dacă noi și superioriī nostri, — adevē factorii chemați, — am fost și sîntem pe deplin mulțamiți cu progresul copiilor nostri. Scim noi de altcum, că pe tōtă lumea nu o putem mulțami nici noi cu școlă nōstră, nici dl Manta cu a dlor.

Am zis în corespondința trecută și aceea, că cu forța au voit a-mi lua poporenii, la cari părintele Manta imi rēspunde, că aceea e numai închipuirea unei consciențe neliniștite. Spre a dovedi înse, că numai adevērul l-am spus în acēstă privință, și că consciința mea

e curată și liniștită, din cele multe servescă de dovadă numai următoarele:

Comuna Gurariului pentru aerul cel curat de munte și apa cristalină preste vară e cercetată de mulți oșpeți, cari vin chiar și din orașe depărtate: Blaș, Cluș, Budapesta, Bucuresci etc. Pentru aceea am cugetat, că ar fi bine, să se facă ceva pentru înfrumșetarea și curățenia comunei. Er lucrul cel dintăru l-am aflat a fi, ca pe țiganii ferari, cari se află așezați lângă piață în mijlocul comunei tot lângă riu pe locul comunei, să-i mutăm la alt loc mai ferit. Am și adus în respectul acesta conclus fiind primar Ioan Voic. Acest concius s'a publicat, și neprotestând nimeni a intrat de mult în putere de lege, și lipsesce numai eșecutarea lui. Înse ce să veți!? Țiganului Vlad Brădescu i-se promite în acēstă tōmnă, că dacă se va face gr. or., ficioiful sēu i-se va da loc de casă tot acolo în fruntea comunei, deși unde se hotărise, ca țiganii să fie strămutați. Trecēnd numitul, după a lor părere, la confesiunea gr. or., i-s'a și dat acolo conform promisiunii loc de casă. Acel loc ales înse putea fi folosit spre alte scopuri, d. es. pentru zidirea unei hale de joc etc. Destul înse, că în hatrul trecerii unei familii se calcă concluse și nu se mai ține cont de nimic.

Alt cas. Poporēnul meū Simeon Lepindea, om fōrte sērac cu 5 copii, care afară de o casuță nu are nimic, fiind în anul acesta jutariū (păzitoriū) de cāmp, au trimis la el mai de multe ori pārgariul, ca să vină, să se facă gr. or., deōrece au cugetat, că acesta sērac fiind și în serviciul comunei, vor putē influința asupra lui, înse îndēșert, căci el a rēmas constant, din care causă și-aū rēsbunāt asupra lui așa, că pe un copil mai mare al lui, care a umblat cu caprele pāscēndu-le spre mulțămirea proprietarilor pānă la Stul Dumitru, când încētă paza de vară și începe cea de iērnă, pe acel copil, care a voit, să păzēscă caprele și mai departe, primariul l-a scos din serviciū.

Și încă un cas. George Cosma, neupămintēnit încă în comună, în ziua sērbătorii de S. Mărie mică (20 Sept.) a fost la biserică sa gr. cat. După ieșitul din biserică acesta a fost întrebat de nisce creștini de ai nostri, dacă e drept aceea, ce ei au auzit, că adevē pe el voesce a-l face, să trecă la gr. or. El a rēspuns, că promisiunile și amenințările nu-l vor putē îndupleca, să-și părăsēscă legea sa. După acestea numai decāt a intrat cu alți 3 poporeni gr. cat. în birtul lui Ioan Voic. Nu trece mult, și vin după dînsul 2 argați ai părintelui Manta și-l chēmă afară spre a veni la mine, ca să facă insinuarea de trecere. El înse nu a voit, să iese. Atunci vine chiar în persoană părintele Manta ca nānaș al dînsului, care intrând în birt cu vorbe grele l-a scos afară și l-a adus la mine. Pe acēstă cale voesce părintele Manta, să-și înmulțēscă credicioșii? Asemenea au fost amenințați și poporeniī mei George Bobeș etc., că nu-i va mai lăsa în pădure, să scōtă o capră ori porc la păgune, și amăgiți, că-i vor face moștenii, dacă se vor face gr. or. Cu un cuvint nu a scāpat nici un poporean gr. cat. de șicanările lor: pe unii i-au înfricat cu amenințări, pe alții au voit a-i ademini cu promisiuni, că-i vor pune ori și ce la sat, că uniții nu mai au școlă, aduc dascāl de ungar etc. etc., numai ca să-i pōtă amăgi și să-i facă gr. or. Acestea sînt adevēruri mai pe sus de ori ce îndoelă,

și după atâtea frământări în vre o câteva luni, ce ați câștigat? Căci și cele 3 capete de familie nu au făcut insinuările în mod legal, deci și acum sînt gr. cat. Nu ați câștigat chiar nimic, înse pierderea e foarte mare. Pentrucă ați deschis ușa la disordine, și ne va fi tare greu a mai pute disciplina poporul față cu căsătoria civilă, matriculele de stat și altele.

Răutatea dușmanilor școlii gr. cat. o dovedește și următoarea procedură notarială: După ce ni-s'a șters din preliminarul dotațiunea școlii, notarul în deosebite rinduri a publicat înaintea poporului, că gr. orientali au acum 4 învățători plătiți toți din punga satului, ér gr. catolicilor dacă le trebuie învățător, să și-l plătescă dela ei, căci din alodiu pentru învățătorul lor nu mai dau nimic, ba îl scot și din școlă etc.

În 20 Oct. n. au umblat servitorii comunali pe la toți poporenii mei cu copii de școlă și le-au poruncit, ca fiecare să-și trimită copiii la gr. or., că dacă nu, vor fi aspru pedepsiți. Eū în 21 Oct. dimineța am plecat către cancelaria comună, ca să mă conving, că de unde au pargarii ordinul acesta. La ușa cancelariei m'am întâlnit cu judele comunal Petru Hanzu, pe care întrebându-l, că de ce a dat mandat pargarilor, ca pe copiii noștri să-i mănă la școlă gr. or., mi-a răspuns, că el nu a dat nici o poruncă, ér servitoriul comunal Simeon Mallat, care a fost aci present, a zis în fața mea, a primarului și a altora, că notarul l-a poruncit, să dîcă așa.

Dar ce să lungesc vorba? Publicul cetitor va fi sătul de atâtea lucruri slabe, cari puteau fi încunjurate. Pentru deplina clarificare înse totuși mai adaug, că după ce cu forța am fost lipsiți de sala de învățămînt, instrucțiunea școlarilor gr. cat. se ține în casele mele, până se va decide cauza la locurile competente, cu tôte că în edificiul comunei mai este o odaie, pe care mai bine o țin golă, decât să ne-o dea nouă, să o folosim de școlă.

Mi-se impută, că eū așa fi declarat, că decât să-mi împreună școlă cu cea gr. or., mai bine așa dori școlă comună. Acesta înse nu e adevărat, căci eū iubesc și țin foarte mult la școlile tuturor confesiunilor, pentru că știu și eū döră face deosebire între școlile confesionale și cele comunale. Că și pe mine mă döră de instituțiunile noastre confesionale și naționale, o pot dovedi și cu împrejurarea, că din cauză că salariul învățătoresc al școlii noastre era numai de 240 fl., după lege puteam să apelez la ajutorul de stat până la suma de 60 fl., ca să devenim în poziție de a sistemisa salariul prescriș de 300 fl., înse nu am făcut nici acest pas, ci împins de dragostea, ce o am față cu școlă mea gr. cat., am promis și voi și da anual din modestele mele venituri parohiale 80 fl. necesari la întregirea salariului învățătoresc și la alte lipse scolastice, despre ce și părintele Manta se pöte convinge din concursul scris deja de Prea Veneratul Consistoriu mitropolitan din Blăș pentru completarea postului de învățător gr. cat. local.

Din cele sus înșirate, la cari așa mai puté adauge multe, rezultă, că drept am avut, când am afirmat, că gr. orientali noștri față cu noi Români gr. cat. nu numai că nu au arătat bunavoință, ci sînt mai răi decât guvernul unguresc.

Dionisiu Aaron
paroch gr. cat.

Invitare la abonament.

Cu numărul de față invităm la abonament nou cu prețurile din capul foii.

Restanțierii să binevoescă a-și achita abonamentul cât mai îngrabă, ca să se evite neregularități în expedierea foii.

Cei vechi să ne rămână credincioși și să ne mai câștige abonenți noi.

Din partea noastră vom cerca a mulțami tôte așteptările.

Redacțiunea și Administrațiunea „UNIREA”.

Noutăți.

Din arhidieceasă. Escelența Sa I. P. S. D. Mitropolit în 15 a. c. a conferit ordurile mici și diaconatul clericilor absoluți Virgiliu Codarcea, Ioan Fulicea, Vasiliu Morariu din Arhidieceasă, Atanasii Bologna și Iacob Nicolescu din diecesa Lugosului, ér în 18 a. c. i-a chirotonit de preoți. Dispuși au fost V. Codarcea de cooperador parochial în Pogăceaua, I. Fulicea de administrator parochial în Șinca veche, V. Morariu de administrator parochial în Poiana.

Înființarea reuniunii de asigurare, ce era să se întimplă în Blăș cu începutul an. 1896, s'a amân timer încă pe un an. Despre acesta se înnoșcinteză clerul arhidieceșan prin circulariul nr. 5323 din 7 Dec. 1895 comitându-se tot odată preoților, ca pentru acele realități, la cari nu a expirat încă timpul de asigurare, să plătescă premiile mai departe, ér pentru acelea, ai căror termen a a expirat, să se înnoșcinteză asigurarea la „Transilvania”, înse numai pe timpul dela expirare până la finea anului 1896.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Mai mulți locuitori din comuna Dumitra în protopopiatul Sebeșului au cumpărat cu 25 fl. un rînd de ornate sacre de colöre neagră pentru înmormintări. Acești evlavioși creștini sînt *Alexandru Dregheciu* (jude comunal) 5 fl., *Vasile Dregheciu* (curator primar) 3 fl., *Șofron Goța* I. Ioan 3 fl., *Ioan Gligorescu* învățătoriu 2 fl., *Petru Marcu* 2 fl., *Iacob Goța* din vale 2 fl., *Nechifor Goța* I. Andreiu 2 fl., *Ioan Coman* Coti 1 fl., *Crăciun Coman*, *Toma Coman*, *Niculae Oncea* câte 1 fl. și *Teodor Dregheciu* 2 fl. — Pentru înzestrarea bisericii noastre din M. S. *Georgiu* au dăruit *Georgiu Moldovan* și soție-sa *Fura* un rînd de vesminte preoțesci cu 35 fl., vîd. *Maria Hossu* o Evanghelie cu 12 fl., *Carol Colcer* și soție-sa *Maria* un epitrahir cu 5 fl., *Teodor Tanasie* și soție-sa *Anica* un prapor cu 18 fl., *Maria Comis* un alt prapor cu 15 fl. și *Ioan Mateiu* și soție-sa *Maria* un epitrahir cu 6 fl.

La alegerile de funcționari administrativi mai în tötă țara au reeșit aderenții celor dela putere. În comitatele locuite de Români și de astădată s'au ales mai tot străini. Așa la *Făgăraș*, deși Români formeză majoritatea membrilor din congregațiune, totuși 4 dintre oficialii români de mai înainte n'au fost aleși din cauza, că comitele suprem Bauszner nu a voit, să-i pună în candidare. La postul de vicecomite și de protopretori a pus numai magiari. Între toți funcționarii comitatensii români au fost aleși numai cinci, anume A. Bele (protonariu), Dr. Micu (fiscal), M. Bardoși (viconotariu), Rednic (pretore) și Scurtu (controlor). În comitatul *Sibiului* membrii români ai congregațiunii n'au participat la alegeri. În *Mercurea* până acum protopretorele a fost român, de astădată s'a ales un sas.

Asociațiunea națională aradană pentru cultura poporului român din Arad și provincă își va ținé adunarea generală Duminecă în 12 Ian. st. u. 1896.

Föea Poporului ér a avut un proces de presa, care s'a pertractat în 17 a. c. înaintea curții cu jurați din Cluș. Improcesu-

area de astădată au cerut-o gendarmii Creța și Turöczy, cari în 16 Febr. a. c. au făcut perchisițiune la preotul gr. cat. din Suciü. Acești doi gendarmi susțin, că ar fi fost calumniati în „Föea Poporului”. Pasajele incriminate înse se referese la o perchisițiune din vara anului 1894, făcută prin ați gendarmi. Lucrul acesta l-a espus lămurit di Albini. Cu tôte acestea juriul a declarat vinovat pe di Ceontea redactorul foii, éră procurorul a cerut, să se pedepsescă cu 3 luni de carcer și 300 fl. amendă. Tribunalul fiind convins, că pasajele incriminate nu se referese la acuatori, ci la perchisițiia din vara anului 1894, vede în verdictul juraților o eröre principială și află prin urmare de lipsă a suspende verdictul juraților și a străpune procesul întreg altei curții cu jurați. De aici încă se vede, ce încredere pöte avé omul în consciința unor membri ai curților cu jurați.

Statul catolic transilvan a ținut Sămbătă o adunare estraordinară în Cluș, în care s'a hotărît cu unanimitate, să se cumpere cu 450.000 fl. dominiul dela Boian al contelui Esztherházy István.

Cercetarea omorului ritual dela Garam Kissalló, vestită de unele foi, s'a cassat fiind nefundemeiată scirea răspândită. În contra ziarului „M. Allam” pentru comunicarea de sciri false s'a pornit proces de presă. Redacțiunea a descoperit pe plebanul Fuss din Zseliz ca pe auctor al comunicatului în afacerea omorului. În contra lui Fuss a și înaintat acusa avocatul Jidanului Adler Ignác din motivul, că acesta fiind adus în legătură cu omorul ar fi fost calumoiat. Procesul, pe cum anunță „M. Allam”, are să fie foarte interesant. Pentru apărarea acusatului decurg negociațiile cu mai mulți advocați celebri, cari pe basa studiilor istorice vor avé să probeze omorul ritual. Vorbirile, ce le vor ținé advocații înaintea juriului de presă, se vor tipări în mii de esemplare și se vor împărăștia în țară și în străinătate. Prin procesul acesta are să vină de nou la suprafață antisemitismul.

Denegare de jurămint. La tribunalul din Neutra în 13 a. c. a fost citat și rabinul de acolo, să fasioneze în o cauză ca pricepătoriü de lucru. Înainte de fasionare președintele a provocat pe rabin, să depună jurămintul prescriș, acesta înse a declarat, că el ca rabin nu pöte jura cu capul descoperit, ci numai dacă i-se va permite, să-și pună căciula pe cap, ceea nepermițându-i-se, a denegat depunerea jurămintului. Tribunalul din motivul, că Katz Mózes nu figuréză ca rabin, ci ca pricepătoriü de lucru, l-a condamnat la pedepsă de 25 fl. pentru contumacia lui.

Repășiri din F. M. K. E. Dintre preoții catolici din Ungaria de sus mai mulți au fost membri la reuniunea culturală de acolo, care proprie urmăresce magiarizarea Slovacilor. Pe lângă aceea numita reuniune subvenționéză foi jidano-liberale. Din cauza acesta preoții au repășit din reuniune, ceea ce a produs mare consternare între patrioții jidano-magiari.

Asociațiunea de pace. Sămbătă s'a constituit în Budapesta asociațiunea pentru pacea universală prin propagarea doctrinelor iubirii de pace și ale umanismului. La ședința de constituire au luat parte mai mulți publiciști și politiciani de frunte ai Magiariilor. De president a fost ales fostul secretariü de stat Berzeviczy. Asociațiunea numără la 300 de membri. Vom vedé, ce fructe va produce asociațiunea de pace aici în țară.

Coröne falsc. De nou s'au furizat în circulațiune monete de 1 corönă false. Ele sînt mai gröse decât cele veritabile, colörea le e surie, și-s spëlätăcite; inscripțiunea pe multe lipsesce. Imitațiunea e după corönele bătute în Austria cu datul de 1893.

Cas de mörte. *Samoilă Popa* preot deficient în Presaca din protopopiatul Sebeșului a repausat în 15 a. c. în etate de 78 de ani. În veci amintirea lui!

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Minciuni istorice
și diferite alte minciuni.

(Continuare.)

Să mai facem și încercarea de a arăta, cum s'a manifestat înainte de anul 1700 viața poporului nostru în moravurile lui cultivate și nobilitate prin „ortodoxie“? Dar unde sînt scrierile acelea, cari să ne informeze despre lucrul acesta? Da, scrieri de acestea întru adevăr nu prea există, dar pentru aceea totuși nu putem să șicem, că nu am puté să ne căștigăm scire despre acest lucru, căci acolo sînt trăsăturile, cu cari „ortodoxia“ a scris în caracterul poporului nostru despre activitatea, ce a desvolsat-o ea întru nobilitatea moravurilor lui. „Că nu este pom bun, care face rod rău, nici pom rău, care face rod bun. Că tot pomul din rodul său se cunoșce. Că nu adună smochine din spină, nici din rîg culeg struguri.“

Întru adevăr creștinismul nu a putut să nu nobilizeze și viața morală a omenilor, dacă el este lucru dumnezeesc. Dór lucrarea aluatului din Evanghelie nu a putut să se mărginească numai la cultivarea inteligenței omenilor. „În privința conștiinței și în a moralității vă întrecem pe voi!“ a zis Tertulian către păgânii de pe timpul său. Creștinismul a cuprins pe întreg omul și a intrat în istorie ca o forță, ce transformează lumea. El a voit și voesce, ca în și prin inteligență să reformeze și străformeze și voința și întregă viața omenilor. Așa a creat el o nouă ordine a lucrurilor și pe terenul vieții morale. Căci dóră chiar prin această se vedește religia creștină ca religie absolută, că într'însa dogma, cultul și moravurile se pîtrund imprumutat. Învățătura brahmană și cea elină au religie mitică, dar n'au morală; filosofia elină și buddhismul oferesc omenilor principii morale, dar nu-i oferesc religie. Numai creștinismul le oferesc toate de odată: metafisica cea mai înaltă, cultul dumnezeesc cel mai curat și învățătura etică cea mai sublimă.

Dar când voim să esaminăm înfrînța, ce a deprins-o religia creștină asupra moravurilor omenilor, și să delineaăm înfrînța această într'un spaț îngust, ne întimpină o dificultate foarte mare: bogăția materialului. De aceea ne vom mărgini la atîta, că vom considera înfrînța această, întru cât s'a manifestat ea deprinsă asupra temeiului societății omenesci, asupra căsătoriei.

Asemenea unui trăsnet, care s'a descărcat din norii cei grei, aședăți pe viața etică a Iudeilor și păgânilor, și a voit, să curețe atmosfera, așa au sunat cuvintele Mântuitorului: „Orî cine va lăsa muierea sa, fără numai pentru curvie, și va lua alta, precurvesce, și cel ce lea pe cea lăsată precurvesce.“ Nu există deci cas, ca o căsătorie închiată în mod valid între creștini să-și pîrdă valoarea, până ce soțul căsătorii sînt încă în viață. Nici chiar în cazul acela trist, când unul dintre soții de căsătorie ar comite adulteriu, nici chiar în cazul acesta nu se dă voe părții celei nedreptățite, să desfacă însă-și ori să pretindă desfacerea legăturii de căsătorie, ci i-se dă voe, numai să sisteze conviețuirea cu soțul său adulter. Căci mare e taina căsătoriei: ea închipuesce legătura cea indisolubilă dintre Christos și dintre biserica lui. Și după ce religia creștină

e absolută, absolute trebuie să fie și raporturile, cari se nasc dintr'însa pe sama omenilor.

Învățăceii lui Isus erau dedați a privi și căsătoria din punctul de vedere al Iudeilor celor pii, éra aceștia admiteau rumperea legăturii de căsătorie în cazul, când soția comitea adulteriu. Aușind ei acum învățătura lui Isus despre indisolubilitatea absolută a căsătoriei creștine, îi cuprinde mirare: ei nu pot să pricépa severitatea această și zic: „Dacă este așa pricina omului cu muierea, nu folosese a se însura.“ Éra Isus nu îmblîndește de loc severitatea învățăturii sale, ci le zice: „Nu toți cuprind cuvîntul acesta, ci cărora le este dat.“ Căci religia creștină nu arată omenilor numai ținta perfecțiunii morale și calea, pe care omul pôte să ajungă la ținta aceea, ci ea afară de motivele firești îi oferese încă și motive neasemănat mai înalte și mai puternice de cum sînt cele firești, și ce e încă și mai mult, ea îi varsă în suflet forțe noué supranaturale, cari îl scutesc, îl nutresc și-l întăresc și astfel îl fac capabil, ca el să pótă realiza întru sine idealul perfecțiunii morale, nu el singur, ci darul lui Dumnezeu împreună cu dînsul. Creștinii au îndemăna darul lui Dumnezeu, ei sînt aceia, „cărora le este dat, să cuprindă cuvîntul acesta“ despre indisolubilitatea căsătoriei.

Dar nu numai legea cea supranaturală a lui Dumnezeu statoresce indisolubilitatea căsătoriei, ci această o face și legea firii nefalsificată de patimile omenilor. Căci din mîna creatore a lui Dumnezeu a ieșit și legătura căsătoriei, și „vor fi amîdoi un trup“, și „ce a împreunat Dumnezeu, omul să nudespartă“.

„Dacă patimile omenesci se răscólă împotriva acestei legi și nu bagă în samă cuvenită confuzia, ce o produce în familie despărțirea îngreuiînd moștenirea, omorînd sentimentele părintesci, infectînd inima, dejosind căsătoria la concubinată civil, atunci cuvintele, pe cari vom să le rostim aci, fără îndoială nu vor fi destul de puternice spre a trezi o convingere mai bună. — Observăm numai un lucru: dacă omenii așa cred, că prin divorț pe căsătorii îi fac mai fericiți, (acesta e de obicei un mare argument), atunci se găsesc în rătăcire uriașă. Cel ce n'a putut să fie fericit cu soția sa cea dintăiu; pe cel ce nu a putut să-l lege de mîreșă sa brîul ei fecioresc ori maternitatea ei cea dintăiu; celui ce jugul casnic nu l-a îmblîndit patimile; cel ce n'a putut să-și uite inima între perdelele patului de nuntă: acela nici odată nu va fi fericit cu altă muiere; la așa ceva înzădar contați. El însu-și nu căștigă nimic cu schimbarea această. Ceea ce a privit de zid neresturnabil între sine și între soțul său de căsătorie, aceea n'a a fost alta decât aplicarea păcătosoasă a caracterului său celui nestatornic și neodihna poftelor sale celor sensuale. Cunoscîntă intimă și restimp mai lung e cu mult mai de lipsă la fericiere, ba chiar și la iubire, de cum ar gîndi omul. Numai atunci pôte omul să fie întru adevăr fericit în obiectal iubirii sale, dacă a petrecut împreună cu el multe zile, mai ales multe zile noroșe. Ei trebuie să se cunoșcă unul pe celalalt până în adîncul sufletului, trebuie, ca vîlul acela tainic, pe care l-au pus pe ei în biserică, ei să-l

ridice până la crețele cele mai mîrunte, pe când vîlul acela pe sama ochilor lumii să rămăna pentru totdeauna închis și neapropiat. — Sau cum? Așa dară tona cea mai mică să fie de ajuns, pentru ca să mă ved despărțit pentru totdeauna de soția mea și de pruncii mei, și să-mi trebuiescă a renunța chiar și la speranța de a petrece zilele bătrănețelor mele cu ei în bucurie liniștită?! Nu zică ore cine, că chiar temerea această mă va sili, să fiu soț mai bun. Nici odată! Omul se alipește numai de bunul cel sigur și nu pôte să iubescă cu adevărăt acel bun, pe care pôte să-l pîrdă în ori care clipă. — Să nu dăm lui hymen aripi de dragoste, să nu facem din realitatea sfîntă o fantomă trecătoare. — Mai este ore ce, ce va rumpe într'o clipă firele fericii vîstre în legătura cea nouă: vă va urma și acolo glasul cel muștrătoriu al conștiinței vîstre; neîncetat veți asemăna cele două femei, și — nu vă amăgiți pe voi inși-vă! — cumpăna se va pleca spre lucrurile cele trecute: așa a creat Dumnezeu inima omenescă. Veți strînge în brațe pe pruncul cel nou și vă veți gîndi la acela, pe carele în contra legii firii l-ați respins dela voi. Strîngeți la inimă pe muierea cea nouă, și inima vă va spune, că această deja nu e cea dintăiu. Tote țintesc în om spre unitate, și nefericit este el, dacă se împărtesce pe sine însu-și; căci pe cum Dumnezeu, care l-a creat, așa și sufletul lui țintesc neîncetat într'acolo, ca să unescă întru sine trecutul, presentele și viitorul.“¹⁾

Și biserica cea adevărată a lui Christos a rămas credincioasă legii firii și celei preste fire și nu a conces nici odată, să se atingă tónele și patimile inimii omenesci de legătura cea sfîntă a căsătoriei. Fie fost inima această a unui om de rînd, ori a unui om, în mîinile căruia erau depuse destinele unui popor întreg, biserica cea adevărată a lui Christos totdeauna a avut îndemăna acela-și răspuns, răspunsul energic al Botezătorului: „Nu țî-se cade ție!“ — S'a întimplat, de un rege puternic al Angliei a cercat, să înduplece pe capul bisericii lui Christos, să facă măcar cu el abatere dela legea această. Dar biserica a rămas credincioasă legii celei sfînte a lui Dumnezeu și i-a zis: „Nu țî-se cade ție!“ Regele a amenințat, că el împreună cu întregă împărăția sa se va rumpe de cătră biserică, dacă nu i-se va face pe voe. Dar biserica a rămas credincioasă legii celei sfînte a lui Dumnezeu și i-a zis regelui: „Nu țî-se cade ție!“ Enric VIII și-a împlinit amenințarea, și-a rupt împărăția din trupul cel mistic al lui Christos și și-a roșit adulteriu cu sângele celor ce i-se împotriva. Dar biserica decât să se abată dela lege de dragul regelui Angliei, mai bucuroș a lăsat, să curgă sânge de martiri și pentru indisolubilitatea căsătoriei creștine și rămănînd credincioasă legii celei sfînte a lui Dumnezeu nu a încetat a zice regelui: „Nu țî-se cade ție!“ — A fost un bărbat, înainte căruia întregă Europa s'a închinat tremurînd. El din fiul unui avocat nebăgat în samă s'a făcut stăpînul Europei și lua și da după plac corónele acestui continent. Dar soția îi era de origine de rînd ca și el însu-și. S'a hotărît, să o alunge dela sine și

¹⁾ Chateaubriand, Genie du christ. p. I. 1. c. 10.

să-și ia de soție pe fata celui mai vădit dintre domnitorii europeni. Împăratul Austriei s'a plecat înaintea voii lui Napoleon și i-a jertfit pe fată-sa. Căci cine ar fi cutezat, să se împotrivescă cesarului Franței? Cine? Un preot al bisericii lui Christos. Pontificele Roman, însuși lipsit de împărăția sa lumescă și rob al lui Napoleon, a avut cutezarea de a-i dice: „Nu ți-se cade ție!” N'au folosit nimica nici rugările, nici amintirile lui Napoleon și nici chiar tractarea cea mai brutală, în care a împărțit pe Papa: acesta a rămas credincios legii celei sfinte a lui Dumnezeu și nu s'a abătut dela răspunsul statornic: „Nu ți-se cade ție!”

(Va urma.)

Mărgeaua Gialmarei.

Novelă de Laicus.

(Continuare.)

Așa merseră ei o bună cale, când deodată Arabul călări pe lângă Sven și-l făcu un semn. El galopară înaintea cetel.

„Te-am chemat,” începu Arabul, „căci tu-mi pari a fi cu sângele mai rece decât toți cei de aici.”

„Cuvintele tale mă lingușesc, regret înse, că nu pot să primesc lauda, ce mi-o faci, de vreme ce mie mi-se par toți într-o formă de deștepti ca și mine.”

„Nu e timpul acomodat, să ne facem complimente chiar acum, când e în joc viața noastră!”

„Crești tu situațiunea noastră chiar așa de periculoasă? Eu gândesc, că acum, când avem pe Blanca și pe Roxana, n'avem să ne mai temem de nimic, căci în curând vom fi în fața frontierelor Franței.”

„Ajute-ți Dumnezeu, să mai vești odată frontierele țării tale, dară eu n'o cred acésta. Ne va fi cu mult mai anevoioasă reintorcerea, de cum ne-a fost venirea.”

„Cum așa?”

„Da, căci am făcut o mare nebunie!”

„Nebunie zici? Și care ar fi aceea?”

„Noi am fi trebuit să impresurăm repausul șoimului și pe bărbatul, ce l-am fi aflat, să-l ucidem, ér pe femeii să le luăm cu noi.”

„N'am aflat de consult, să vërsăm mai mult sânge, de cât s'a aflat de lipsă!”

„Și în schimb se va vërta acum sângele nostru!”

„Ce zici?”

„Aceea, că Nubiane, cari au părăsit casa, s'au refugiat la Onled el Wahrân, și aceia ne vor astupa toate fântânile din cale.”

„La dracul! Aceea ar fi o bună păcălălă! Ce ar trebui să facem?”

„Sa-i prevenim!”

„Să-i prevenim cu caii nostri cei oboșiți și cu răniții nostri?”

Arabul nu răspuse nimic, ci fluiera printre dinți o melodie arabă. Într'un târziu întrerupse tăcerea și zise:

„Scii ce? Dumnezeu e Dumnezeu și toate le-a statorit mai înainte, și împotriva voii lui nimeni nu poate face nimic! Să dăm érá frîu liber cailor nostri, să lăsăm pe răniții înapoi și să grăbim a preveni pe contrari!”

„Dar sermanii vor peri în pustie!”

„Dumnezeu e mare! Dacă El vre, ca ei să péră în pustie, atunci tot per, ori ce am face noi. Dacă înse voea lui va fi, ca ei să scape de toate primejdiile pustiei și chiar și de ghiarile tribului Onled el Wahrân,

care furnică acum prin împrejurime, atunci ei scapă! Și scăpăm și noi!”

„E drept, ceea ce zici tu, dar nu se poate! Să vești tu, voea lui Dumnezeu e dublă: una mi-a spus-o mie, cealaltă și-a reținut-o pentru sine. Că scăpa-va chasseurul împreună cu noi, ori ba, scie Dumnezeu, și de sigur așa se va întâmpla, cum va vré El! Eu n'o știu aceea, că scăpa-va ori ba, dar că ce trebuie să fac acum, aceea o știu, căci Dumnezeu mi-a spus-o.”

„Tu ești profet?” îl întrebă Arabul privindu-l cu o frică superstițioasă. „Ai cetit dór în stele, care e voea lui Dumnezeu?”

„Nu sînt profet și n'am cetit nici în stele, cu toate acestea înse știu, ce vre Dumnezeu!”

„Ce, anume?”

„Dumnezeu doarece, ca eu să nu-mi las prietini în primejdie, și eu sînt gata a-i împlini voea, întâmpla-se, ce se va întâmpla! Gîndesc-te deci, Misram, da de cumva aflu altă cale, prin care să scăpăm de necasul acesta!”

„Nu e alta!” răspuse Arabul scurt clătînd din cap.

Cu toate acestea se adunară cu toții la un mare sfat de bătae. Din tot sfatul lor ieși, că pericolul e sigur, și că ei au să dea pept cu un inamic de douăzeci de ori mai tare decât ei, și că până la frontieră mai au cel puțin 150 de ore să călătorască cu nisce ómeni mare parte rânii și slăbiți. Se ivi și planul de a porni spre nord și spre a ieși la frontiera Tripolisului, ori spre sud către Senegal. De odată fața lui Sven se luminează, și el sbieră, cât putu: „Am aflat planul, sîntem mîntuiți! Lucrul cel mai de frunte este, să înșelăm pe inimici asupra stării noastre. Să zicem de ea, că Eugen, Misram și doi chasseurii să plece înainte și să cerce ocaziune de a fi văduți de Arabi. Cât ce îi vor fi văduți, de sigur vor porni după ei, fără ca să le trecă prin minte, că cei mai mulți sînt înapoi. Cei ce vor merge înainte, să se retragă mereu spre frontiera franceză.”

„Fórte bine!” exclamă Misram plin de bucurie. „Tu ești sigur un nepot de al profetului. Planul tóu e minunat: și dacă voiú avé eu un avans de o sută de pași, póte să mă persecute tot tribul până la mare, că nu mă va ajunge nici odată. Dar, . . .” dîse el de odată și se întrerupse, „de voiú merge eu, cine vë va conduce?”

„De aceea nu fi îngrijat! Ne va conduce lucrul ăsta,” zise Sven arătînd compasul. „De vom merge mereu înainte după acul acesta, vom ajunge sigur în Algir!”

Din nutra plină de curiozitate, ce o făcu Misram, se vedea, că acesta era compasul cel dintăiu, ce văduse în viață. El îl privi multă vreme din toate părțile, și după ce vădu, că mereu își păstrează poziția și arată cu un vîrf la nord și cu unul spre sud, cu o frică învederată îl întinse lui Sven zicînd:

„Dumnezeu să ne ferescă de draci și de spirite rele! Eu vëd bine, că aci este de sigur un astfel de spirit, care sucece mereu acul!”

(Va urma.)

Eucharistia și martiriul.

(Continuare.)

Cugetele lui Ciprian găsesc resunet la marele lui compatriot, la s. Augustin. El încă derivă în cuvîntările sale destul de adese ori statornicia martirilor în mod spe-

cial din gustarea s. Eucharistii. Deja înainte de Ciprian exprimă același cuget patima s. Perpetue. Sfînta se rógă lui Dumnezeu în temniță, să-i spună, dacă o așteptă mórtea de martir ori scăparea, și în noptea următoare o vedenie îi și descopere viitoriul. Ea vede „o scară de aur minunat de înaltă, carea ajungea până în ceriú, dar era așa de îngustă, cât numai unul după altul putea să se sue pe ea. De laturile scării erau întărite tot felul de unelte de chinuire gătite din fer: sabii, lănci, cărlige, cuțite așa, că-l sfășiau și-l sfărtau pe cel ce se suia cu nebagare de samă și nu-și ținea privirea îndreptată la deal. Și la capul din jos al scării zăcea un șerpe gróznic, care aleșuia celui ce se suia, și cerca, să-l înfrice”. Cu curaj pune piciorul pe fuscelul cel dintăiu călcînd cu o cale pe capul șerpelui. „Și eu m'am suit până sus și am vădu o grădină nefărșit de mare, și în mijlocul grădinii ședea un moșneag de statură înaltă în haină de păstorit, carele mulgea oile sale. Și în jur de el staú miú în haine albe. Și el își ridică privirea și căută la mine și-mi zise: „Bine, că vii, prunca mea!” Și el mă chemă la sine și-mi dădu o bucată de lapte închegat, și eu îl luaí cu mánile puse preste olaltă și máncai, și toți, cei ce staú jur împrejur, ziseră: Amin! Și la sunetul acestui cuvînt mă trezii avénd în gură o dulcétă, căreia nu știu, să-i pun nume. Și eu împărtaşii acestea îndată fraților, și noi cunoșcurăm, că pe mine mă așteptă mórtea de martir, și de aci înainte începurăm, să nu mai nutrim nici o sperare pentru lumea acésta.”

Dacă Perpetua învinge aci șerpele protoevangelicului, dacă ea ajunge pe calea cea îngustă și primejdióasă în raiú la păstoritul cel bun, la ceta martirilor cea îmbrăcată în haine albe, înțelesul e clar: el nu póte să însemne, fără numai că Perpetua are să fie învrednicită de martiriú. Bucătura aceea de sânge închegat în samná s. Eucharistie. Căci pe cum se zicea despre Dumnezeu cel întromenit, că într'insul Cuvîntul cel vecinic, máncarea ángerilor, s'a făcut lapte pe sama noastră a fiilor omenesci celor nevristnici, ¹⁾ așa se folosia același trop și pentru Mántuitoriul din Eucharistie, ²⁾ mai ales când el ca în cazul nostru se ofería nou-botezaților, mieilor celor nou-născuți ai turmei lui Christos. ³⁾ La toate acestea să se mai adaugă, că bucatăica aceea de lapte închegat o primii Perpetua cu aceleși ceremonii, cu cari credincioșii primiau s. cuminecătura. Ministrul tainei pune adecă s. cuminecătura credincioșilor nu în gură, ci în mánile puse cruce preste olaltă, érá primitoriul răspunde: Amin. Înse ce va să însemne óre aceea, că sfîntei i-se dá s. Eucharistie în ceriú? Esplícătorii cei mai de frunte ai acestui lucru ⁴⁾ consideră aci conferirea s. Eucharistii ca o garanță a statorniciei în martiriú. După pãrerea acestor cunoșcători ai vechimii creștine pãrerea acésta despre s. Eucharistie le era deci așa de îndemánatică creștinilor celor dintăiu, cât Perpetua cuminecătura sevărșită între atari împrejurări putu să o privescă de o prevestire a martiriului.

Explicarea acésta o întăresce un loc de tot acemenea în actele martiriului s. Filip

¹⁾ Aug. Conf. VII. c. 18. n. 24.

²⁾ Kraus, Real-Encycl. s. v. Milch.

³⁾ Pauliu Nol., Epist. 32, §. 5.

⁴⁾ La Ruinat, Acta mart. not. ad l. c.

episcopul Eracleei din Tracia. Când îl ducea în Adrianopol la rug, el dăse cătră însoțitorii săi: „Eu am cunoscut deja mai înainte într-o descoperire sigură prin o solie a Domnului meu, că voiți muri cu mărte de martir. Când zăceam cuprins de un somn adânc și binefăcătoriu, am vădut, cum un porumb de colóre aibă strălucitoare veni sburând în dormitoriul meu și mi-se aședă pe cap. Și când el se pogori de acolo în peptul meu și mă nutri cu mâncarea cea mai dulce, am cunoscut îndată, că Domnul se îndură a mă chema la sine și mă invrednicește de martiriū.”¹⁾ Actele, din cari sînt scóse cuvintele acestea, critici ca Mabillon, Ruinart și Bollandiști le privesc de genuine. Chiar și Tillemont, care e cam sever față cu actele martirilor, încă recunoște, că actele martiriului s. Filip în privința genuinității și a vredniciei lor de încredere nu suferă îndoială. Putem deci pe temeiul lor să recunoștem, că și în Tracia se nutria despre s. Eucharistie convingerea aceea, carea după cum vădărăm din actele s. Perpetue, esista în Africa de mészánópte.

În Siria creștinii încă se par a fi nutrit aceea-și convingere. Asta ne-o spune s. Efreem cu cuvinte destul de limpeđi, când zice în cuvîntarea sa despre cei patru zeci de martiri din Sevasti: „Iie Tesviténul cu puterea, ce i-a dat-o o singură mâncare, a călătorit 40 de zile până la muntele Oriv. Cei patru zeci de martiri înse ajunseră toți în ceriū după gustarea trupului lui Christos. În călătoria cătră pămîntul promisiunii fiil lui Israil purtau cu sine móștele lui Ióșif Egipténul. Pe cei patru zeci de martiri dimpotrivă i-a unit și i-a ținut laolaltă trupul lui Christos.”²⁾ O atare mărturisire ne mai oferesce din Orient și un contemporan al persecuțiilor persesci, adecă sihastrul Elișe. Explicând rugăciunea Domnului ne arată el în descriere însuflețită, ce póte să facă din om s. cuminecătura: „Între chipurile pămîntesci nu este una, carea să-l póta învinge. El desprețuesce argintul, și ochii lui urése aurul. El privesce de durere mărimea lumescă, — îndată ce s'a săturat cu pânea cea nemuritoare.”³⁾ O altă dovadă a acestei convingeri din biserica răsăritenă ne oferesce versiunea armenescă a epistolelor s. Ignatiū. Apostoliū, așa ni se spune acolo, aū desprețuit mórtea și s'aū adevărit mai tari decăt mórtea, pentru că aū gustat cina cea sfință.⁴⁾

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut

Călindariul „Unirii” pe anul 1896

în frunte cu portretul I. P. S. Domnului Mitropolit și având următorii cuprins:

Partea calendaristică: Regental anulul, Date calendaristice, cele patru anotimpuri, starea climatică, sərbători și zile schimbătoare, Posturile, cele 12 luni.

Geneologia casei domnitóre. Provincia mitropolitană gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș, cu înșirarea membrilor capitulari, aseso-

¹⁾ Acta s. Philippi § 13 (Ruinart).

²⁾ În 40 mart. §. 2 și 9.

³⁾ Nirschl, Patrol. III, 259.

⁴⁾ Ada Smyrn. §. 3.

rilor consistoriali, oficialilor archidieceșani, a tribunalelor matrimoniale, esactoratul, administratorii fondurilor, profesorii dela institutele de învățămînt, a superiorilor dela Seminare și Internate, apoi a tuturor preoților din Archidieceșă după protopopiate cu indicarea comunei (romănescă și ungureșcă și cu arătarea postei), în care sînt dispuși, a protopopilor, diecesele sufragane, împreună cu însemnarea locuinței lor (de asemenea romănescă și ungureșcă și cu posta ultimă). La finea fie cărei diecese apoi e însemnat și numărul credincioșilor după ultimele schematisme.

Partea literară cuprinde: Schița biografică a I. P. S. Sale Dr V. Mihályi. — Imnul cântat la întronisarea Mitropolitului. — Despre bancele Raiffeisen. — „Doină”, o frumoasă poesie de poetul ardelean George Coșbuc. — Nouăle legi bisericesci, cuprindînd înviațiuni practice atît de lipsă preoților nostri spre a sci, ce poziție să lea față de legile cele nouă. — Apoi diverse anecdote și sfaturi.

La urmă se dau informațiuni scurte referitoare la postă, telegraf și telefon. Urméza scala timbrelor și consemnarea tirgurilor, făcută după datele oficióse.

Se află de vîndare la **Tipografia seminarială** din Blaș și costă **30 cr.**

La **tipografia seminarială** se află de vîndare:

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copcii fl. 10.

Editor și redactor răspunđător:

Dr. Victor Szmigelski.

Nr. 4579—1895.

(37) 3—3

Concurs.

Spre ocuparea dotațiunii anuale din *fundatiunea Filipiană* de 32 fl. 55 cr. v. a., care a devenit vacantă prin mórtea protopopului Buzei Ioan Filipan, se deschide concurs până la 31/19 Decembre 1895.

Concurenții aū să documenteze: 1. că se țin de clerul român greco-catolic; 2. că sunt consăngenii cu fundatorul de pie memorie Basiliū Filipan căudva Preposit capitular în Blaș.

Blaș din ședința consistorială ținută în 26 Novembre 1895.

Victor Mihályi m. p.
Archiepiscop și Mitropolit de
Alba-Iulia și Făgăraș.

Spre binevoitoare atențiune.

Susberisul aduc la cunoștința On. Public din loc și jur, că mi-am deschis un

atelier de orologerie

în piață (casa dnei Ciato). Primesc tot felul de *orologe* pe cum și *mașini de cusut* spre reparare pe lăngă prețurile cele mai moderate.

Pentru *tote* lucrurile feșite din atelierul meu daă **garanță de un an.**

Rugându-mă pentru spriginul On. Public semnez

Blaș în Decembre 1895.

cu distincă stimă

M. J. Dressnandt
orologer.

(38) 3—3

Sz. 6219—1589.

(40) 1—1

Pályázati hirdetmény.

Alsófehér vármegye balázsfalvi járásában *Szász-Csanád* község székhelyvel rendszerezett *körorvosi* állomás halálozás folytán üresedésbe jövén arra ezennel pályázatot nyitok.

A körorvos évi javadalmazása 500 frt. fizetés és 150 frt fuvarátalány, mely előzetes havi részletekben Szász-Csanád község pénztárából fizetetik ki; a gyógydíjakra nézve a körorvos a községekkel szabadon egyezkedik,

azonban a vagyontalanokat ingyen köteles gyógykezelti, köteles továbbá körét havonként legalább kétszer beutazni.

A közegészségügyi kört a Monorai, Sorostélyi és Szász-Csanádi köljegyzőségekhez tartozó 9 község (10.656 lakossal) képezi.

Felbivom mindazokat, kik ezen állást einyerni ohajják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 9. §. és az 1876. évi XIV. t.-cz. 143. §. értelmében képesítésüket igazoló okmányokkal, politikai magatartásukat és erkölcsi magaviseletüket tanusító bizonylattal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám 1896 évi Január hó 2-ig aunal is inkább nyujtsák be, mert a későbbben beérkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választás az egészségügyi kör székhelyén Szász-Csanádon a község házánál 1896 évi Január hó 3-án d. e. 10 órakor fog megejtenni.

Szolgabirói hivatal Balázsfalván 1895. évi december hó 11-én.

Simonffy
főszolgabíró.

756 szám.
1895.

(41) 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíró-ág 1895. évi 2058 számú végzése következtében Dr. Ronai János ügyvéd által képviselt Kramer J. zniobányai czég javára Gross Reinhold ellen 224 frt 16 kr. s jár. erejéig 1895 évi Julius hó 30-án fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt 420 frt — krra becsült 6 láda sodrony szegből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járásbíró-ág 3186/1895 számú végzése folytán 224 frt 16 kr tőkekövetelés, ennek 1895 évi február hó 1-ő napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 30 frt 60 krrban bíróilag már megállapított költségek erejéig helyben alperes üzletében leendő eszközzésére 1895. évi Decembre hó 27. napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107 és 108. §-a értelmében, készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is ei fognak adatni.

Kelt Balázsfalván 1895. évi Decembre hó 6-ik napján.

Thát György,
kir. bírósági végrehajtó.

765 szám.
1895.

(42) 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó, az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíró-ág 1895 évi 877. számú végzése következtében Dr. Ronai János ügyvéd által képviselt Frankl A. Herman és fiai javára Gross Reinhold ellen 116 frt 52 kr s jár. erejéig 1895. évi Aprilis hó 22-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 490 frt — krra becsült 7 láda sodrony szegből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járásbíró-ág 3178/1895 számú végzése folytán 51 frt 19 kr. tőkekövetelés, és eddig összesen 2 frt 50 krrban bíróilag már megállapított költségek erejéig helyben alperes üzletében leendő eszközzésére 1896. évi Január hó 3-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is ei fognak adatni.

Kelt Balázsfalván 1895. évi Decembre hó 14-dik napján.

Thát György,
kir. bírósági végrehajtó.